

Missiv till ansvariga nämnder och kommunstyrelsen

Revisorerna har avslutat granskningen *Styrning och samordning av digital utveckling och förvaltning i Göteborgs Stad*. Granskningen syftade till att bedöma om stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden Nordost, nämnden för Intraservice och kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas revisionsrapport och ställer oss bakom bedömningarna och rekommendationerna i rapporten.

Följande rekommendationer lämnas:

Stadsbyggnadsnämnden rekommenderas att kartlägga vilka digitaliseringsprojekt som pågår inom nämndens verksamhet samt de totala kostnaderna för dessa projekt.

Socialnämnden Nordost rekommenderas att ta fram kriterier för att kunna värdera och prioritera bland föreslagna förändringsprojekt inom digitaliseringsområdet.

Nämnden för Intraservice rekommenderas att säkerställa att Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltnings krav inom risk- och säkerhetsområdet omhändertas.

Kommunstyrelsen rekommenderas att stärka uppföljningen av stadens digitaliseringsarbete.

Kommunstyrelsen rekommenderas att, i samband med revideringen av riktlinjen för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning, utreda hur stadens digitaliseringsarbete kan utvecklas för att öka den strategiska styrningen av stadens digitala utveckling och förvaltning.

Vi vill betona vikten av att nämnderna och kommunstyrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av de rekommendationer som lämnas i revisionsrapporten.

Med anledning av rekommendationerna kommer vi också vilja ha ett yttrande från nämnderna och kommunstyrelsen. Alla yttranden som ni ombeds skicka in under granskningsåret ska sammanställas och skickas in vid ett samlat tillfälle. Skicka yttrandet till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 19 juni 2025.

Göteborg den 19 november 2024.

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård

ordförande

Torbjörn Rigemar

vice ordförande

Rapportsammandrag

Sammanfattande bedömning

Revisorerna har granskat stadens styrning och samordning av digital utveckling och förvaltning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden Nordost, nämnden för Intraservice och kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete.

Utifrån genomförd granskning gör revisionskontoret följande sammanfattande bedömning.

Stadsbyggnadsnämnden och socialnämnden Nordost har var för sig till stor del omhändertagit kraven i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning även om vissa avvikelser föreligger. Både stadsbyggnadsnämnden och socialnämnden Nordost behöver säkerställa att kompetensutveckling sker inom nyttorealiserings. Stadsbyggnadsnämnden behöver även stärka sin styrning av digitaliseringsarbetet så att en gemensam bild uppnås av vilka digitaliseringsprojekt som pågår inom nämndens verksamheter samt dess totala kostnadsvolym. Stadsbyggnadsnämnden behöver också säkerställa att nämnden omhändertar riktlinjens krav på en beskrivning av vilka behov och krav som nämnden har på leverantörer av gemensamma tjänster. Likaså behöver nämnden tydligare beskriva vilka digitaliseringsinsatser som ska genomföras och vilka effekter som ska uppnås. Socialnämnden Nordost behöver säkerställa att det finns kriterier i syfte att kunna genomföra en värdering och prioritering av föreslagna förändringsprojekt hos nämnden.

Nämnden för Intraservice har omhändertagit kraven i riktlinjen vad gäller kostnads- och nyttoanalyser, omvärldsbevakning, kunddialoger och årlig analys men behöver vidta vissa förbättringsåtgärder. Den årliga analysen för 2025, som beskriver pågående och planerade satsningar samt behov av utveckling för att möta kommunkoncernens behov av bastjänster och digital infrastruktur, saknar information om hur stadens nämnders och bolags behov och krav gällande lagar och säkerhetsnivåer ser ut och kommer att uppfyllas, samt vilken informationssäkerhetsnivå som gäller för respektive tjänst. Likaså fattas den årliga sammanfattande rapporten kring följsamhet mot tillämpliga lagar, föreskrifter, styrande dokument, beslut samt att beslutad säkerhetsnivå följs. Intraservice behöver också stärka sitt arbete med hur riskanalyser och säkerhetsbedömningar ska göras och dokumenteras inom ramen för förändringar i de gemensamma tjänsterna eller införandet av nya gemensamma tjänster. Då nämnden är den största leverantören av tjänster till stadens verksamheter innebär ovanstående att brister inom risk- och säkerhetsområdet kan medföra risker för staden som helhet

Kommunstyrelsen driver delvis stadens digitaliseringsarbete i enlighet med styrdokumentet inom digitaliseringsområdet. Kommunstyrelsen har utformat en organisation och arbetssätt för att möjliggöra uppdraget att driva stadens digitaliseringsarbete. Beredningen av den årliga analysen för 2025, vilket utgör ett väsentligt och centralt underlag till den strategiska samordningsgruppen, har vissa brister då underlaget saknar uppgifter om de risk- och säkerhetskrav samt informationssäkerhetsnivå som framgår av riktlinjen.

Beredningsprocessen inför detta viktiga underlag behöver stärkas både hos Intraservice och hos stadsledningskontoret.

Vi bedömer att kommunstyrelsen behöver utveckla sin uppföljning. Kommunstyrelsen har inte på ett systematiskt sätt följt upp om och i så fall hur nämnder och bolag har planerat för sin verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering för att uppnå kraven i riktlinjen för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning. Kommunstyrelsen har heller inte kunnat följa upp stadens digitaliseringsplan på tillräktnad sätt eftersom vald uppföljningsmetod inte visat sig gå att använda på ett tillfredställande sätt under de år som man genomfört uppföljningen.

Kommunstyrelsens roll är att driva stadens digitalisering på en strategisk nivå genom att leda, samordna samt utveckla och följa upp de processer som omfattar styrning, samordning och finansiering av digitalisering på en övergripande stadennivå. Mot bakgrund av vad som framkommer i granskningen bedömer vi att det arbete som kommunstyrelsen faktiskt bedriver inte står i paritet med detta. I dagsläget saknar kommunstyrelsen en tillräckligt bra helhetsbild över stadens samlade digitaliseringsarbete för att därmed strategiskt styra detta. Vår bedömning är därför att kommunstyrelsen i dagsläget inte fullt ut kan sägas driva stadens digitalisering på en strategisk nivå.

Ovanstående innebär att förutsättningarna för ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete inte fullt ut föreligger.

Rapportsammandraget baseras på rapporten Styrning och samordning av digital utveckling och förvaltning i Göteborgs Stad som finns på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Granskningens utgångspunkter

Den offentliga sektorn står inför växande och förändrade behov samtidigt som rekryteringsutmaningarna är omfattande. För att möta dessa behov och utmaningar behövs både effektiviseringar och digitalisering av verksamheterna. Digitalisering beskrivs av flera bedömare, bland annat Sveriges Kommuner och Regioner, som den enskilt största förändringsfaktorn i vår tid. Digitalisering handlar om processer och beteenden som ändras i snabb takt med stöd av, eller på grund av, ny teknik eller datadriven utveckling. Målet med Sveriges nationella digitaliseringspolitik är att landet ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. I budgeten för år 2024 pekar kommunfullmäktige på att den teknologiska utvecklingen medför stora möjligheter till automatisering och rationalisering av det arbete som utförs i Göteborgs Stad, i synnerhet av administrativa arbetsuppgifter. Kommunfullmäktige har antagit Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning och Göteborgs Stads plan för digitalisering. Dessa dokument utgör denna granskningens centrala revisionskriterier.

lakttagelser och bedömningar

Stadsbyggnadsnämnden och socialnämnden Nordost har i allt väsentligt kartlagt sina digitaliseringsbehov

Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning ställer krav på att varje nämnd ska kunna identifiera vilka digitaliseringsbehov som finns och därefter genomföra kostnads- och nyttoanalyser. Parallellt med detta ska nämnderna undersöka om befintliga lösningar inom staden kan användas för att tillgodose det uppkomna behovet. Nämndernas värdering och prioritering av digitaliseringslösningar ska utgå från ett antal värderingskriterier, tydliggöra hur lösningen ska finansieras och hur säkerhetsrisker ska hanteras. Värderingen och prioriteringen ska också innehålla en långsiktig planering för digital utveckling och förvaltning

Revisionskontoret bedömer att stadsbyggnadsnämnden och socialnämnden Nordost har kartlagt sina digitaliseringsbehov och identifierat vilka krav, risker, nyttor och kostnader som följer med dessa behov. Vi bedömer att respektive nämnd har utformat arbetsätt och organisationer för att driva sitt digitaliseringsarbete men att det finns förbättringsområden.

Stadsbyggnadsnämnden behöver enligt vår uppfattning stärka sin styrning av digitaliseringsarbetet så att en gemensam bild uppnås av vilka digitaliseringsprojekt som pågår inom nämndens verksamheter samt dess totala kostnadsvolym. Socialnämnden Nordost behöver säkerställa att det finns kriterier i syfte att kunna genomföra en värdering och prioritering av föreslagna förändringsprojekt hos nämnden. Båda nämnderna behöver säkerställa att kompetensutveckling sker inom nyttorealiseringsområden.

Nämnden för Intraservice har tagit sitt ansvar som leverantör förutom vad gäller risk- och säkerhetsbedömningar

I riktlinjen pekas nämnden för Intraservice ut som leverantör av så kallade gemensamma tjänster. Som leverantör ansvarar nämnden för Intraservice för att

- genomföra kunddialoger och omvärldsbevakning
- genomföra kostnads- och nyttoanalyser samt risk- och säkerhetsbedömningar
- säkerställa att det finns arbetsätt för att återanvända redan befintliga lösningar
- ta fram en årlig analys till kommunstyrelsens strategiska samordningsgrupp.

Revisionskontoret bedömer att nämnden för Intraservice har tagit det ansvar som leverantör som riktlinjen kräver för alla områden utom risk- och säkerhetsbedömningar.

Bedömningen baseras på att den årliga analysen för 2025 saknar information om hur nämnders och bolags behov och krav gällande lagar och säkerhetsnivåer ser ut och kommer att uppfyllas. Dessutom framgår inte vilken informationssäkerhetsnivå som gäller för respektive gemensam tjänst som Intraservice levererar. Intraservice har inte heller upprättat den rapport som ska sammanfatta hur väl man följer tillämpliga lagar, föreskrifter, styrande dokument, beslut samt att beslutad säkerhetsnivå följs. Intraservice behöver också stärka sitt arbete med hur riskanalyser och säkerhetsbedömningar ska genomföras

och dokumenteras vid förändringar i de gemensamma tjänsterna eller införandet av nya gemensamma tjänster. Då nämnden är den största leverantören av tjänster till stadens verksamheter innebär ovanstående att brister inom risk- och säkerhetsområdet kan medföra risker för staden som helhet. Vi ser dock positivt på att nämnden för Intraservice har ett pågående arbete för att komma till rätta med dessa brister

Kommunstyrelsen driver delvis stadens digitaliseringsarbete i enlighet med stadens styrande dokument på området

Enligt stadens styrdokument på området ansvarar kommunstyrelsen för att driva stadens digitalisering på strategisk nivå. Detta innebär att leda, samordna samt utveckla och följa upp de processer som omfattar styrning, samordning och finansiering av digitalisering på en övergripande stadennivå.

Kommunstyrelsen har utformat en organisation och arbetssätt för att möjliggöra uppdraget att driva stadens digitaliseringsarbete i enlighet med gällande styrdokument inom digitaliseringsområdet. Det finns en strategisk samordningsgrupp som leds av stadsdirektören. Samordningsgruppens uppdrag är att prioritera och värdera befintliga och nya förändringsinsatser av gemensamma bastjänster. Samordningsgruppen beslutar om förslag som ska gå vidare till kommunstyrelsen inför budgetberedningen och sedermera beslutas av kommunfullmäktige. Den strategiska samordningsgruppen utgör även styrgrupp för stadens plan för digitalisering 2023–2026. Styrgruppen beslutar om prioriteringar av insatserna inom planperioden. Den strategiska samordningsgruppen har tagit emot ett underlag som gruppen sedan baserat rekommendationer till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige på. Rekommendationerna handlar om vilka förändringsinsatser som behöver göras inför 2025. Underlaget har vissa brister då det inte framgår hur inkomna behov och krav från nämnder och bolagsstyrelser gällande lagar och säkerhetsnivåer ser ut och inte heller hur dessa kommer att uppfyllas. Det framgår inte heller vilken informationssäkerhetsnivå som ska gälla för respektive gemensam tjänst.

Kommunstyrelsens uppföljning har brister och behöver utvecklas. Kommunstyrelsen har inte på ett systematiskt sätt följt upp om och i så fall hur nämnder och bolag har planerat för sin verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering för att uppnå kraven i riktlinjen för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning. Kommunstyrelsen har heller inte kunnat följa upp stadens digitaliseringsplan på tilltänkt sätt eftersom vald uppföljningsmetod inte visat sig gå att använda på ett tillfredställande sätt. Stadsledningskontoret har initierat en mindre omfattande uppföljning. Urvalet av enbart fem nämnder och tre bolag möjliggör dock inte för kommunstyrelsen att få en tillräckligt bra helhetsbild. Ovanstående innebär att kommunstyrelsen inte har en samlad bild över digitaliseringsbehoven, digitaliseringsarbetet eller antalet it-system och tjänster som finns och används i stadens organisation. Vår bedömning är därför att kommunstyrelsen i dagsläget inte fullt ut kan sägas driva stadens digitalisering på en strategisk nivå.